

DĖL VILNIAUS KOGENERACINĖS JĖGAINĖS

„Lietuvos energija“, UAB, įvertinusi Lietuvos Respublikos Seimo nario 2017 m. birželio 12 d. žiniasklaidai pateiktame komentare „Vilniaus miesto savivaldybė ir toliau ignoruoja gyventojų skundus komunalinės atliekos bus“ išsakytas abejones dėl Vilniaus kogeneracinės jėgainės, teikia šiuos paaiškinimus, susijusius su vykdomais didelio efektyvumo kogeneracinės jėgainės statybos darbais adresu Jočionių g. 13, Vilniuje:

1. Vilniaus kogeneracinės jėgainės ištakos, pajėgumai, paskirtis, kuro tipai ir jo poreikis

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2014 m. gegužės 28 d. nutarimu Nr. 486 (toliau – Nutarimas) pripažino Vilniaus ir Kauno miestų centralizuotos šilumos tiekimo ūkio modernizavimo, įrengiant vietinius ir atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių kogeneracinių elektrinių projektus (toliau – Projektai) valstybei svarbiais ekonominiais projektais bei paskyrė „Lietuvos energija“, UAB (toliau – Bendrovė), šių projektų paskirtuoju vykdytoju.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė tvirtindama nacionalinius strateginės reikšmės dokumentus, pritarė Projektų įgyvendinimui – 2014 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. 366 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimo Nr. 519 „Dėl valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano patvirtinimo“ pakeitimo ir 2015 m. kovo 18 d. nutarimu Nr. 284 „Dėl nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2015-2021 metų programos patvirtinimo“. Vilniaus kogeneracinės jėgainės (toliau – Jėgainė) statybos projektas taip pat pripažintas valstybinės reikšmės atliekų tvarkymo objektu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. 1018.

Vilniaus kogeneracinėje jėgainėje šilumos ir elektros energija bus gaminama naudojant biokurą (iki 450 tūkst. tonų) ir po rūšiavimo likusias, netinkamas perdirbti, bet energetinę vertę turinčias komunalines atliekas (iki 160 tūkst. tonų). Pramoninių atliekų ir vandenvalos įrenginiuose susidarancio dumblo deginti nenumatoma. Jėgainės elektrinė galia sieks 92 MW, šiluminė – 229 MW. Jėgainėje pagaminta elektros energija bus tiekama į šalies nacionalinį elektros energijos perdavimo tinklą, o šiluma į Vilniaus miesto centralizuoto šilumos tiekimo sistemą. Numatoma, kad Vilniaus kogeneracinė jėgainė per metus pagamins apie 400 GWh elektros energijos ir apie 1200 GWh šilumos.

Įgyvendindama Nutarime suformuluotus pavedimus, Vilniaus projektą įgyvendinanti bendrovė atliko Vilniaus kogeneracinės jėgainės statybos darbų "iki rakto" viešojo pirkimo procedūras skelbiamų tarptautinių derybų būdu ir 2016 m. rugsėjo 29 d., gavusi Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pritarimą, sudarė rangos sutartis projekto įgyvendinimui už bendrą 327,8 mln. eurų vertę.

2. Projekto finansinis tikslingumas bei kaštų ir naudos analizė

Įgyvendinant Jėgainės projektą parengtos atliekų ir biokuro jėgainių Europos Sąjungos paramos gavimui būtinos paraiškos ir galimybių studijos, įskaitant kaštų-naudos analizes, kurias vertina Lietuvos ir Europos Komisijos institucijos. Kaštų-naudos analizės parengtos remiantis Europos Komisijos ir VŠĮ Centrinės projektų valdymo agentūros rekomendacijomis¹. Kogeneracinių jėgainių kaštų-naudos

¹ Kaštų-naudos analizė parengta remiantis: (1) Europos Komisijos rekomendacijomis „Guide to Cost-Benefit Analysis of Investment Projects“ (Guide to Cost-Benefit Analysis of Investment Projects. Economic appraisal tool for Cohesion Policy 2014-2020. December 2014. European Commission, Directorate General for Regional and Urban policy; nuoroda internete:

analizės dokumentuose įvertinta esama socialinė, ekonominė, teisinė, komercinė, reguliacinė, aplinkosauginė aplinka ir situacija, išanalizuotos projektų įgyvendinimo strateginės ir technologinės alternatyvos, atliktas aplinkosauginis pagrindimas, nustatyti projektų tikslai ir uždaviniai, atlikta finansinė, ekonominė, jautrumo ir rizikos analizė.

Atliekų kogeneracinės jėgainės kaštų-naudos analizėje nagrinėjama esama situacija – tinkamų deginti atliekų šalinimas sąvartyne ir dvi strateginės alternatyvos: atliekų deginimas užsienio atliekų deginimo įrenginiuose ir deginimas Vilniaus atliekų deginimo įrenginyje. Įvertinus strateginių alternatyvų palyginimą naudojant lyginamųjų sąnaudų metodą, nustatyta, kad ekonominiu aspektu daug geresne alternatyva laikytinas atliekų deginimas Vilniaus atliekų deginimo kogeneracijos įrenginyje. Pagrindinės Projekto (atliekų dalies) metu sukurtos ekonominės naudos būtų: (1) sąvartyno užimamo ploto sumažėjimas tenkinant Žiedinės ekonomikos tikslus, (2) sumažintas gamtinių dujų naudojimas gaminant šilumos ir elektros energiją ir (3) sumažintos šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos.

Biokuro dalies kaštų-naudos analizėje nagrinėjama esama situacija bei keturios papildomos strateginės alternatyvos. Nustatyta, kad optimali alternatyva yra biokurą naudojanti kogeneracinė jėgainė Vilniuje. Biokuro kogeneracinė jėgainė padėtų išvengti sąnaudų importuojamoms gamtinėms dujoms šilumos ir elektros energijos gamybai bei reikšmingai sumažintų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas (apie 450 tūkst. tonų per metus).

Vilniaus kogeneracinės jėgainės projekto, apimančio komunalines atliekas ir biokurą naudojančių įrenginių statybą, ekonominės analizės vertinimo rezultatai rodo, kad šios alternatyvos ekonominės grynosios dabartinės vertės reikšmė būtų teigiama (t. y. alternatyvos ekonominė nauda padengtų investuotas lėšas ir todėl alternatyvos įgyvendinimas būtų ekonomiškai pagrįstas visuomenei), o ekonominis naudos ir išlaidų santykis (ENIS) būtų didesnis nei 1 ir bendrai projektui siektų apie 1,49 (t. y. šios alternatyvos vykdymas sukurtų naudą, kuri būtų didesnė nei patirtos sąnaudos).

Seimo nariui pageidaujant detalai susipažinti su pagrindiniais projekto finansiniais ir ekonominiais rodikliais, naudotomis vertinimo metodikomis ir prielaidomis (ES paramos gavimo dokumentaciją sudaro daugiau kaip 1200 psl. analitinės ir dėstomosios medžiagos), mielai sudarytume prieigą prie visos Jėgainės projekto dokumentacijos adresu Žvejų g. 14 Jums priimtinu laiku.

3. Vilniaus miesto gyventojų apklausa, jų lūkesčiai, nuogaštavimai ir projekto vertinimas

Atlikus nepriklausomą visuomenės nuomonės apklausą buvo nustatyta, kad daugiau kaip trys ketvirtadaliai (77 proc.) Vilniaus miesto gyventojų palankiai vertina Vilniuje statomą atliekas energijos gamybai naudojančią jėgainę. Priešingos nuomonės laikosi mažiau nei penktadalis (18 proc.) vilniečių. Tai rodo 2016 m. lapkričio-gruodžio mėnesiais tyrimų bendrovės „Spinter tyrimai“ atliktos apklausos rezultatai. Atlikto tyrimo duomenimis, 76 proc. respondentų mano, kad atliekų deginimas Vilniaus mieste būtų naudingas tuo, jog prisidėtų prie atliekų kiekio, susikaupusio Vilniaus regiono sąvartynuose, mažinimo. 42 proc. respondentų nuomone, atliekų deginimas padėtų mažinti po rūšiavimo likusius atliekų kiekius Vilniaus mieste. 40 proc. mano, kad nauja atliekų jėgainė padėtų mažinti šilumos kainą Vilniaus mieste. 35 proc. tyrimo dalyvių įsitikinimu atliekų deginimas paskatintų atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą energijos gamybai Vilniuje. Arčiau numatomos statyti jėgainės esančių Vilniaus mikrorajonų (Karoliniškių, Lazdynų, Pilaitės, Vilkpėdės, Panerių bei Grigiškių) gyventojai kiek atsargiau vertina tokios jėgainės statybą būtent sostinėje. Tačiau net ir šioje grupėje palankių vertinimų daugiau nei nepalankių: 70 proc. tokios jėgainės statybą vertina teigiamai, 22 proc. – neigiamai, o 8 proc. neturi nuomonės. Planus Vilniuje statyti atliekas kurui naudojančią jėgainę dažniau labai teigiamai vertina vyrai, 26-35 m. respondentai, aukščiausio išsimokslinimo apklaustieji. Vilniečiai taip pat labai palankiai vertina atliekų kaip kuro panaudojimą šilumai ir elektros energijai gaminti – tokiam energijos gamybos būdui pritaria per 80 proc. Vilniaus miesto gyventojų (nepitaria vos 16 proc.).

Pažymėtina, kad 2016 m. birželio 17 d. gavus Lazdynų bendruomenės pritarimą tarp UAB Vilniaus kogeneracinės jėgainės ir Aplinkos apsaugos agentūros, buvo sutarta atlikti papildomus aplinkos oro taršos tyrimus dar iki Jėgainės statybos pradžios ir vėliau, kada bus vykdoma numatoma ūkinė veikla. Jau 2016 m. spalio 13 d. parengta ir suderinta papildoma 5 metų oro taršos monitoringo programa bei pasirašyta bendradarbiavimo sutartis, pagal kurią bus atliekami oro taršos matavimai

---

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/cba_guide.pdf; (2) VšĮ Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus 2014 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 2014/8-337. patvirtinta Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir/ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodika; nuoroda internete: http://www.ppplietuva.lt/wp-content/uploads/2016/12/IP_metodika_2016-12-01.pdf

aplinkos ore 3 metus iki Jėgainės eksploatavimo pradžios ir 2 metus po Jėgainės eksploatacijos pradžios. Atsižvelgdami, į Lazdynų mikrorajono gyventojų išsakytus lūkesčius (bendruomenę atstovauja J. Jakavičius ir prof. A. Baubinas), matavimus atliekame šalia VĮ Respublikinės Vilniaus universitetinės ligoninės. Matavimus atlieka Aplinkos apsaugos agentūra bei Estijos nepriklausomas aplinkos tyrimų centras (ang. Estonian Environmental Research Centre) vadovaujantis Lietuvos Respublikoje galiojančiais norminiais teisės aktais ir pažangiausia įranga. Pirmi matavimai jau atlikti gegužės mėnesį, dar kitus planuojama atlikti šių metų rugpjūtį. Atliktų matavimų rezultatai artimiausiu metu bus paviėšinti ir prieinami kiekvienam vilniečiui.

4. Poveikis sveikatai.

Atsižvelgiant į Vilniaus kogeneracinės jėgainės planuojamą ūkinę veiklą ir vadovaujantis Lietuvoje galiojančiais teisės aktais bei juose numatyta tvarka buvo atliktas poveikio aplinkai vertinimas (toliau – PAV). PAV metu buvo vertinamas numatomos ūkinės veiklos poveikis žmonių sveikatai (triukšmas, kvapai ir kt.), poveikis dirvožemiui, aplinkos orui, biologinei įvairovei, kraštovaizdžiui, socialinei – ekonominei aplinkai, kultūros vertybėms ir kt.

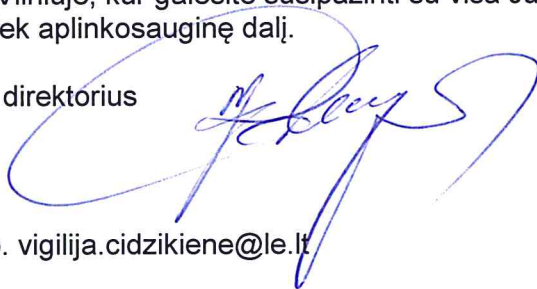
2015 m. vasario mėn. pradžioje buvo parengta Vilniaus kogeneracinės jėgainės poveikio aplinkai vertinimo programa, kurią po viešinimo procedūrų, 2015 m. balandžio 28 d., patvirtino Aplinkos apsaugos agentūra. Siekiant įvertinti visuomenei aktualius klausimus, įvyko 6 susitikimai su Vilniaus bendruomenėmis Panerių, Žvėryno, Lazdynų, Pilaitės ir Šeškinės seniūnijose. PAV programa viešai paskelbta Vilniaus miesto savivaldybėje, 6 seniūnijose, nacionalinėje ir vietinėje žiniasklaidoje, interneto svetainėje www.kogen.lt. Aplinkos apsaugos agentūra po programos suderinimo su atitinkamomis institucijomis PAV programą patvirtino.

Remiantis patvirtinta PAV programa, 2015 m. gegužės 20 d. buvo parengta ir pradėta viešinti PAV ataskaita, kurios viešas svarstymas įvyko 2015 m. birželio 15 d. Rengiant PAV ataskaitą buvo suorganizuoti 4 susitikimai su visuomene. Visuomenės pastabos įvertintos, pakoreguota PAV ataskaita. Užbaigus visas viešinimo bei derinimo procedūras (PAV ataskaitą suderino: Vilniaus miesto savivaldybės administracija, Vilniaus visuomenės sveikatos centras, Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritoriniu padaliniu, Vilniaus apskrities priešgaisrine gelbėjimo valdyba), 2015 m. rugsėjo 2 d. Aplinkos apsaugos agentūra patvirtino, jog Vilniaus kogeneracinės jėgainės ūkinė veikla, adresu Jočionių g. 13, Vilniuje, yra leistina.

Atkreiptinas dėmesys, kad siekiant betarpiško Vilniaus projektą įgyvendinančios Bendrovės ir vilniečių bendradarbiavimo, vystant komunalinės inžinerijos projektą ir taip prisidėti prie darnaus bendruomenės socialinės gerovės kūrimo 2017 m. sausio 18 d. Bendrovė oficialiu raštu papildomai kreipėsi į Vilniaus miesto seniūnijas (Panerių, Žvėryno, Karoliniškių, Pilaitės, Šeškinės), kad jos paskirtų asmenį, atstovaujantį visuomenės interesus sprendžiant tiek aplinkosauginius, tiek technologinius ir kitus klausimus, susijusius su Jėgainės projektu. 2017 m. balandžio 4 d. Bendrovės atstovai susitiko su seniūnijų atstovais dėl aplinkos oro taršos stebėsenos bei kitų su Jėgainės projektu susijusių klausimų.

Jei turėtumėte papildomų klausimų, maloniai kviečiame Jus atvykti į UAB Vilniaus kogeneracinė jėgainė būstinę, esančią Aguonų g. 24, Vilniuje, kur galėsite susipažinti su visa Jus dominančia projekto informacija, apimančia tiek technologinę, tiek aplinkosauginę dalį.

Kogeneracinių jėgainių projektų tarnybos direktorius

Nerijus Rasburskis

Vigilija Cidzikienė, Tel. 8 672 22245, el. p. vigilija.cidzikiene@le.lt